

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра педагогіки дошкільної, початкової освіти
та освітнього менеджменту

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНИМ РОЗВИТКОМ ДІТЕЙ РАННЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Методичні рекомендації до вивчення курсу
для здобувачів другого (магістерського)
рівня вищої освіти
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
денної та заочної форми навчання

Мукачево
МДУ 2022

УДК 37.09:[37.015.31:81:37.026:37.011.3-053.4](072)(075.8)

*Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною
радою Мукачівського державного університету
протокол № 11 від 23.06.2022 р.*

*Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри педагогіки
дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту
протокол №14 від 24.05.2022 р.*

Укладач

Атрощенко Т.О. – д-р. пед. н., проф. кафедри педагогіки
дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту МДУ

Рецензент

Іванова В.В. – д-р. пед. н., доц. кафедри теорії та методики
дошкільної освіти

**О-64 Організація та керівництво логіко-математичним
розвитком дітей раннього та дошкільного віку:** методичні
рекомендації до вивчення курсу для здобувачів другого (магістерського)
рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта» денної та заочної
форми навчання /Укладач: Т.О.Атрощенко. – Мукачево: МДУ, 2022. – 39 с.

Анотація.

У навчально-методичному виданні представлені рекомендації до вивчення навчальної дисципліни «Організація та керівництво логіко-математичним розвитком дітей раннього та дошкільного віку». Зокрема, методичні рекомендації до вивчення тем лекційних занять, плани практичних занять з питаннями для самоконтролю, завдання для самостійної роботи здобувачів. Рекомендовано для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта» денної та заочної форми навчання.

© МДУ, 2022

Зміст

ВСТУП	4
ЗМІСТ КУРСУ «ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ЛІНГВО-ДИДАКТИЧНИМ РОЗВИТКОМ ДІТЕЙ РАННЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ»	7
ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ	12
ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ	21
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	28
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	31
ДОДАТКИ	33

Вступ

Вивчення дисципліни «**Організація та керівництво логіко-математичним розвитком дітей раннього та дошкільного віку**» передбачено освітньо-професійною програмою для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 012 «Дошкільна освіта» та укладено відповідно до цілей, вимог і змісту навчання по даній спеціальності, закладених у Галузевих стандартах освіти – ОПП (галузь знань «Освіта/педагогіка»), та вимог, які висуваються до спеціалістів даного профілю. Дисципліна розглядається як складова змісту освітньої підготовки магістрів і побудована на відповідних теоретичних, наукових засадах та практичній підготовці. Зміст курсу є доступним для здобувачів спеціальності 012 «Дошкільна освіта» і розрахований на засвоєння його кожним здобувачем. Основним завданням викладача є формування у здобувачів відповідних теоретичних знань, надання їм практичної спрямованості та формування вміння використовувати їх у практичній діяльності (житті).

Загальними завданнями оцінювання є: визначення рівня навчальних досягнень здобувачів; стимулювання їх мотивації до здобуття знань; визначення рівня здібностей здобувачів, їх потреби у додатковому навчанні; виставлення відповідної оцінки.

Мета навчальної дисципліни – оволодіння здобувачами основами організації та керівництва логіко-математичним розвитком дітей раннього та дошкільного віку.

Завдання навчальної дисципліни: навчальна дисципліна «Організація та керівництво логіко-математичним розвитком дітей раннього та дошкільного віку» зорієнтована на підготовку компетентних, конкурентно спроможних фахівців та покликана сприяти засвоєнню: теоретичних основ логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку; методики формування елементарних математичних уявлень у ЗДО; методики викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку в системі підготовки

здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта».

Навчальна дисципліна «Організація та керівництво логіко-математичним розвитком дітей раннього та дошкільного віку» зорієнтована на підготовку компетентних фахівців та покликана сприяти засвоєнню здобувачами: теоретичних основ логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку; наукових знань з математики, які є обов'язковою умовою ефективності розробки навчальних технологій математичної освіти дітей раннього та дошкільного віку; методики логіко-математичного розвитку дітей; умінь і навичок планування різних видів роботи та основ керівництва логіко-математичним розвитком дітей раннього та дошкільного віку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Організація та керівництво логіко-математичним розвитком дітей раннього та дошкільного віку» здобувач повинен:

знати: ключові поняття курсу; особливості математичної освіти дітей раннього та дошкільного віку; психолого-педагогічні основи та зміст формування елементарних математичних уявлень у дітей раннього та дошкільного віку; історико-педагогічний аспект розвитку означеної методики; передовий педагогічний досвід, інноваційні технології організації занять з формування елементарних математичних уявлень у ЗДО; основи методичного керівництва роботою з питань математичної освіти дітей у ЗДО; сучасні технології викладання дисциплін логіко-математичного розвитку у ЗВО.

уміти: організувати освітній процес з питань математичної освіти дітей раннього та дошкільного віку у ЗДО з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій; складати плани - конспекти різних форм реалізації освітнього процесу з формування елементарних математичних уявлень в ЗДО; розробляти і проводити лекційні, семінарські (практичні, лабораторні) заняття у ЗВО з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій; розробляти відповідне

навчально-методичне забезпечення; організувати самостійну роботу здобувачів.

Набуті компетентності, що їх забезпечує вивчення дисципліни: Загальні:

ЗК 1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 4. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність працювати в команді.

ЗК 6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні (фахові, предметні):

СК 1. Здатність організувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК 2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.

СК 6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.

СК 9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

СК 11. Здатність організувати освітній процес у закладах вищої освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

СК 12. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища ЗВО.

СК 13. Здатність організувати навчально-пізнавальну та виховну діяльність здобувачів ЗВО, організації їх самостійної, пошукової роботи, участь у роботі кафедри, в організації та проведенні семінарів, конференцій, педагогічних читань, виставок, конкурсів, у розробленні навчально-методичних матеріалів щодо покращення якості роботи та професійної майстерності.

ЗМІСТ КУРСУ

«ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНИМ РОЗВИТКОМ ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема 1. Теоретичні основи курсу «Організація та керівництво логіко-математичним розвитком дітей раннього та дошкільного віку»

Предмет і завдання курсу «Організація та керівництво логіко-математичним розвитком дітей раннього та дошкільного віку». Актуальність курсу. Характеристика базових понять курсу. Зв'язок дисциплін логіко-математичного циклу з фаховими дисциплінами.

Характеристика курсу «Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей раннього та дошкільного віку» як компоненти освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта». Актуальність проблеми логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Характеристика сучасних досліджень проблем логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Вимоги до логіко-математичної компетентності вихователя ЗДО.

Рекомендована література. Використання рекомендованої літератури у процесі організації та керівництва роботи закладу дошкільної освіти.

Тема 2. Дидактичні основи і організація роботи з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку

Загальнодидактичні принципи навчання основ математики (розвиваючого навчання; свідомості й активності; систематичності й послідовності; індивідуального підходу; наочності. Методи і прийоми навчання математики у ЗДО. Класифікація методів. Характеристика словесних методів (розповідь вихователя, пояснення, бесіда, словесні дидактичні ігри); наочні (демонстрація об'єктів, картин, спостереження, розгляд картин, таблиць, моделей); практичні методи (вправи, дидактичні ігри, досліди). Організація роботи з формування елементарних математичних уявлень у дітей раннього та дошкільного віку. Заняття – основна форма навчання дітей початкових математичних понять. Ігри з правилами – важливий засіб навчання дітей початкових математичних знань. Спостереження – форма організації з формування початкових математичних понять. Індивідуальна робота з формування початкових математичних понять у дітей раннього та дошкільного віку.

Нормативні документи, що визначають зміст логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку: структура, зміст, рекомендації до використання в роботі вихователя, завідувача ЗДО, методиста, батьків. Організація та керівництво логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку з боку директора ЗДО та методиста.

Тема 3. Методика навчання дітей раннього та дошкільного віку елементам математики в ЗДО

Розвиток в дітей первинних математичних знань про множину, число й лічбу. Розвиток уявлень про число, методика навчання лічбі в різних вікових групах. Навчання кількісної лічби. Ознайомлення з цифрами, знаками. Порядкова лічба. Натуральний ряд чисел, їх взаємозалежність. Особливості навчання дітей розв'язування задач та прикладів. Операції з множинами: об'єднання, вилучення, групування. Способи порівняння множин. Методика проведення занять.

Формування в дітей уявлень про величину предметів та їх вимірювання. Поняття про величину. Методи і прийоми формування уявлень про величину предметів в різних вікових групах. Методика формування уявлень про форму предметів та геометричні фігури в різних вікових групах. Методика ознайомлення дітей з формою предметів та геометричними фігурами в різних вікових групах.

Формування просторових уявлень у дошкільників. Особливості сприймання простору дітьми раннього та дошкільного віку. Методика формування просторових уявлень у дітей різних вікових груп. Формування в дітей дошкільного віку уявлень про час. Методика формування часових уявлень у дітей дошкільного віку та орієнтування їх у часі.

Тема 4. Технології раннього навчання математики. Інтерактивні технології у формуванні логіко-математичної компетентності дитини-дошкільника

Технологія самовиховання М. Монтесорі на заняттях з математики. Зміст педагогічної системи М. Монтесорі. Сенсорний розвиток у системі самовиховання М. Монтесорі. «Золотий матеріал» М. Монтесорі на заняттях з логіко-математичного розвитку. Технологія раннього навчання математики. Палички Кюїзенера у формуванні елементарних математичних уявлень. Блоки Дьєнєша як засіб формування математичної компетентності дошкільників.

Технологія складання математичної казки. Роль математичної казки в навчанні дошкільників математики. Дидактичні принципи побудови математичної казки. Морфологічний ящик Г. Цвіккі.

Ігрові технології на уроках математики. Загальна характеристика логіко-математичних ігор. Проблемно-ігрові методи логіко-математичного розвитку дошкільників. Роль і місце сюжетної логіко-математичної гри в формуванні математичних уявлень дошкільників. Проблемно-ігрова технологія.

Проектно-дослідницька діяльність дітей дошкільного віку на матеріалі математики (застосування STEAM-технології).

Технологія розв'язування винахідницьких завдань у навчанні математики дошкільників. Використання елементів ТРВЗ на заняттях з математики в ЗДО.

Lego-технології та технології геометричного розвитку (паперове конструювання Танграм, Колумбові яйце).

ІКТ у формуванні математичних уявлень і понять у дітей дошкільного віку. Засоби дистанційної освіти в освітньому процесі ЗДО. Можливості інформаційно-комунікаційних технологій на заняттях з математики в ЗДО.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема 5. Сучасні педагогічні технології в процесі викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку

Зміст і структура освітньої технології. Основні етапи розвитку освітньої технології. Технологія і методика навчання.

Традиційне та інноваційне навчання: порівняльний аналіз. Зміст інноваційних педагогічних технологій активізації навчання. Методи та форми активізації навчального процесу.

Організація проблемного навчання.

Ігрові інтерактивні технології.

Тема 6. Дидактика і методика викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку

Методика викладу логіко-математичних категорій і понять. Зміст навчання як дидактична категорія.

Закономірності процесу логіко-математичної освіти. Науковість і об'єктивність змісту. Системність і послідовність викладу. Активність навчання і міцність засвоєння навчального матеріалу. Абстрактність курсу і наочність викладу.

Дидактичні особливості процесу логіко-математичної освіти.

Тема 7. Методика підготовки та проведення лекційних, практичних (семінарських) занять з дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку

Роль навчальної програми, навчального плану і навчально-методичної літератури у процесі викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Структура лекційного заняття. Методика підготовки та проведення лекції з дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Структура практичного (семінарського) заняття. Методика підготовки та проведення практичних занять та семінарів з дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Моделювання конспектів.

Основні напрямки організації самостійної роботи здобувачів та її значення у процесі вивчення дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Тема 8. Інтерактивні методи в процесі викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку

Інтерактивні методи за активною участю педагога: лекції із включеними бесідами, дискусіями, проблемні лекції, семінари-обговорення, семінари «питання – відповідь», дискусії із провокаційними запитаннями.

Інтерактивні методи за участю виключно здобувачів: бесіди, дискусії, круглі столи, «мозковий штурм», групове вирішення конкретних ситуацій, ділові, рольові та дидактичні ігри, бізнес-симуляції, проєкти, панельні вправи.

ТЕМАТИКА ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ ТА МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема 1. Теоретичні основи курсу «Організація та керівництво логіко-математичним розвитком дітей раннього та дошкільного віку»

План

1. Предмет і завдання курсу «Організація та керівництво логіко-математичним розвитком дітей раннього та дошкільного віку».

2. Характеристика курсу «Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей раннього та дошкільного віку» як компоненти освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта».

3. Актуальність проблеми логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

4. Характеристика сучасних досліджень проблем логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Література: 1-7.

Методичні рекомендації. У даній темі розкривається предмет і завдання курсу «Організація та керівництво логіко-математичним розвитком дітей раннього та дошкільного віку», міжпредметні зв'язки. Рекомендуємо ознайомитись з ОПП «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта». Доречно висвітлити актуальність математичної освіти дітей, опираючись на вимоги Базового компоненту дошкільної освіти та чинної програми «Українське дошкілля». Задля розуміння першочерговості математичної освіти дітей, розвитку логіки, рекомендуємо опрацювати сучасні дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців.

Задля оволодіння теоретичними засадами логіко-математичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку доцільно:

1) опрацювати підручник «Методика формування елементів математики у дошкільників» (Щербакова К.Й. Методика формування елементів математики у дошкільників. К.: В-во Європейського університету, 2011. 262 с.).

2) ознайомитись з дисертаційними роботами з проблеми логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку, що уможливить розуміння поставленої проблеми;

3) закономірності логіко-математичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку та їх врахування в практичній діяльності вихователя ЗДО доцільно розкрити, опираючись на положення Базового компоненту дошкільної освіти та чинної програми «Українське дошкілля».

Тема 2. Дидактичні основи і організація роботи з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку

План

1. Загальнодидактичні принципи навчання основ математики.
2. Методи і прийоми навчання математики у ЗДО.
3. Організація роботи з формування елементарних математичних уявлень у дітей раннього та дошкільного віку у ЗДО.
4. Заняття – основна форма навчання дітей початкових математичних понять.
5. Організація та керівництво логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку з боку директора ЗДО та методиста.

Література: 1-7.

Методичні рекомендації. Тема розкриває дидактичні основи і організація роботи з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку. Рекомендовано поглибити знання загальних основ дошкільної дидактики, визначити

основні методи та прийоми навчання математики у ЗДО. Необхідно охарактеризувати заняття, як основну форму навчання дітей початкових математичних понять; пригадати класифікацію занять у ЗДО. Як правило, навчальні завдання на заняттях вирішуються в поєднанні з виховними. Так, вихователь вчить дітей бути організованими, самостійними, уважно слухати, виконувати роботу якісно і своєчасно. Це дисциплінує дітей, сприяє формуванню в них цілеспрямованості, організованості, відповідальності. Таким чином, навчання дітей математики з раннього віку забезпечує їх всебічний розвиток. Вивчення питання «Організація та керівництво логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку з боку директора ЗДО та методиста» потребує опрацювання посадових обов'язків директора ЗДО та методиста.

Тема 3. Методика навчання дітей раннього та дошкільного віку елементам математики в ЗДО

План

1. Розвиток в дітей первинних математичних знань про множину, число й лічбу.
2. Методика ознайомлення дітей з формою предметів та геометричними фігурами в різних вікових групах.
3. Формування просторових уявлень у дошкільників.
4. Методика формування просторових уявлень у дітей різних вікових груп.
5. Методика формування часових уявлень у дітей дошкільного віку та орієнтування їх у часі.

Література: 1-7.

Методичні рекомендації. Серед завдань по формуванню математичних уявлень та подальшого математичного розвитку дітей слід виділити головні, а саме:

- накопичення знань про множину, числа, величину, форму, простір та час як основи математичного розвитку;
- формування початкової орієнтації в кількісних, просторових і часових відносинах навколишньої дійсності;

- формування навиків і умінь у рахунку, обчислення, вимірювання, моделювання, загальнонавчальних умінь;
- оволодіння математичною термінологією;
- розвиток пізнавальних інтересів і здібностей, логічного мислення, загальний інтелектуальний розвиток дитини.

Ці завдання найчастіше вирішуються вихователем одночасно на кожному занятті з математики, а також у процесі організації різних видів самостійної дитячої діяльності. Численні психолого-педагогічні дослідження і передовий педагогічний досвід роботи в дошкільних установах показують, що тільки правильно організована дитяча діяльність і систематичне навчання забезпечують своєчасний математичний розвиток дошкільника.

Рекомендуємо взяти до уваги, що ознайомлення дітей з різними видами математичної діяльності в процесі цілеспрямованого навчання орієнтує їх на розуміння зв'язків і відносин. Формування початкових математичних знань і умінь у дітей дошкільного віку має здійснюватися так, щоб навчання давало не тільки безпосередній практичний результат (навички рахунку, виконання елементарних математичних операцій), але і широкий розвивальний ефект. Під математичним розвитком дошкільників, як правило, розуміють якісні зміни у формах пізнавальної активності дитини, які відбуваються в результаті формування елементарних математичних уявлень і пов'язаних з ними логічних операцій. Аналіз наукових досліджень, педагогічного досвіду переконує в тому, що раціонально організоване навчання дошкільників математики забезпечує загальний розумовий розвиток дітей. При цьому важливе значення має педагогічне керівництво з боку дорослого. Діти здобувають елементарні знання про множину, числа, величину і форму предметів, вчаться орієнтуватися у часі і просторі. Вони оволодівають рахунком і вимірами лінійних і об'ємних об'єктів за допомогою умовних і загальноприйнятих заходів, встановлюють кількісні відношення між величинами, цілим і частинами.

**Тема 4. Технології раннього навчання математики.
Інтерактивні технології у формуванні логіко-математичної
компетентності дитини-дошкільника**

План

1. Технологія самовиховання М. Монтесорі на заняттях з математики.

2. Палички Кюїзенера у формуванні елементарних математичних уявлень.

3. Блоки Дьенеша як засіб формування математичної компетентності дошкільників.

4. Технологія складання математичної казки.

5. Ігрові технології на уроках математики.

6. Проєктно-дослідницька діяльність дітей дошкільного віку на матеріалі математики (застосування STEAM-технології).

Література: 1 - 7.

Методичні рекомендації. Важливо ознайомитись з різними точками зору науковців щодо інтерактивних технологій у формуванні логіко-математичної компетентності дитини-дошкільника та особливостей їх використання у ЗДО. Доцільно ознайомитись з діагностичним інструментарієм визначення рівня логіко-математичної компетентності дитини-дошкільника та інноваційними технологіями її формування. Рекомендовано після опрацювання запланованих питань провести практичне заняття у формі прес-конференції, де узагальнити отримані знання та виявити можливості використання їх у практичній діяльності у ЗДО.

**ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ
ДИСЦИПЛІН ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОГО РОЗВИТКУ
ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

**Тема 5. Сучасні педагогічні технології в процесі
викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей
раннього та дошкільного віку**

План

1. Зміст і структура освітньої технології. Основні етапи розвитку освітньої технології. Технологія і методика навчання.

2. Традиційне та інноваційне навчання: порівняльний аналіз. Зміст інноваційних педагогічних технологій активізації навчання.

3. Методи та форми активізації навчального процесу.

4. Організація проблемного навчання.

5. Ігрові інтерактивні технології у ЗВО.

Література: 1 - 7.

Методичні рекомендації. Необхідно охарактеризувати поняття «технологія», «освітня технологія», «педагогічна технологія», «інтерактивна технологія», «інновація», «інноваційне навчання», «проблемне навчання», «ділова гра» та ін. Оскільки тема передбачає вивчення багатьох наукових понять, то доцільним є укладення глосарію. Щоб усвідомити різницю між традиційним та інноваційним навчанням рекомендуємо здійснити порівняльний аналіз цих категорій. Готуючись до заняття з даної теми, розгляньте особливості використання найпоширеніших у ЗВО технологій, зокрема, технології модульного навчання, технології проблемного навчання, дистанційного навчання, інформаційних, групових, ігрових технологій. Корисним у плані освоєння проблеми педагогічних технологій є вивчення й узагальнення педагогічного досвіду. При вивченні проблемного навчання та ігрових технологій необхідно опанувати загальнонауковими поняттями, що характеризують дані категорії, а потім врахувати особливості, що мають місце при викладанні дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку у ЗДО.

Тема 6. Дидактика і методика викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку

План

1. Закономірності процесу логіко-математичної освіти.

2. Дидактичні особливості процесу логіко-математичної освіти.

3. Методика викладу логіко-математичних категорій і понять.

Література: 1 - 7.

Методичні рекомендації. Рекомендовано поглибити знання з педагогіки та психології вищої освіти, методики викладання у ЗВО, дидактики. Акцентуємо увагу на тому, що проблема формування елементарних математичних уявлень досліджувалася вченими у різних напрямках: підготовка майбутніх педагогів до формування у дітей дошкільного віку елементарних математичних уявлень (І. Грама, Л. Зайцева, Л. Іщенко, Т. Степанова, К. Щербакова та ін.); дидактичні методи та технології логіко-математичного розвитку (О. Брежнева, Г. Грама, В. Ігрушинська, Л. Іщенко, Ю. Косенко, К. Крутій, Л. Плетеницька, Н. Непомняща, С. Скворцова, Т. Степанова, Т. Чернецька та ін.); формування логіко-математичних понять (Н. Баглаєва, І. Підлипняк, Л. Плетеницька, С. Татарінова, К. Щербакова та ін.). У контексті теми заняття важливим є з'ясування сутності поняття «підготовка», «професійна підготовка», «готовність», «дидактика» та «методика». Готовність вихователя здійснювати математичний розвиток дітей пов'язана, з одного боку, з рівнем його професійної логіко-математичної компетенції, яка включає загально педагогічні та спеціальні знання, з іншого – зі сформованістю професійних умінь. Готовність до формування в дітей дошкільного віку елементарних математичних уявлень є результатом підготовки майбутніх вихователів у ЗВО до професійно-педагогічної діяльності з урахуванням ступеня їхньої підготовленості з математики. Підготовленість вихователя до логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку – це комплексне поняття, яке включає теоретичні знання з елементарної математики та методичний аспект, що характеризується вмінням педагога створити умови для розумової активності, сприйняття матеріалу, логіко-математичного розвитку дитини.

Тема 7. Методика підготовки та проведення лекційних, практичних (семінарських) занять з дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку

План

1. Роль програми навчальної дисципліни, навчального плану і навчально-методичної літератури у процесі викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

2. Структура лекційного заняття. Методика підготовки та проведення лекції з дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

3. Структура практичного (семінарського) заняття. Методика підготовки та проведення практичних занять та семінарів з дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку. Моделювання конспектів.

4. Основні напрямки організації самостійної роботи здобувачів та її значення у процесі вивчення дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Література: 1-7.

Методичні рекомендації. Рекомендовано поглибити знання з педагогіки та психології вищої освіти, методики викладання у ЗВО, дидактики вищої освіти. Доцільно ознайомитись із навчальним планом спеціальності «Дошкільна освіта», робочою програмою навчальною дисципліни, НМК навчальної дисципліни; структурою лекційного, практичного та семінарського занять у ЗВО; їхніми видами; вимогами до викладача щодо підготовки до них. Важливими є навички складання конспекту занять у ЗВО. Працюючи над змістом заняття, необхідно ознайомитися з різними формами організації навчання у вищій школі, їх особливостями та функціями. Усвідомте, що форми організації навчання характеризуються різними способами взаємодії викладача зі студентами, різними шляхами керування діяльністю студентів, різним ступенем самостійності їх мислення. Ознайомтеся з характеристикою різних видів самостійної роботи студентів, які класифікують за

різними критеріями. Необхідно засвоїти основні напрямки організації самостійної роботи здобувачів у ЗВО і, на цій основі, визначити її специфіку, значення у процесі вивчення дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Тема 8. Інтерактивні методи в процесі викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку

План

1. Інтерактивні методи за активною участю педагога: лекції із включеними бесідами, дискусіями, проблемні лекції, семінари-обговорення, семінари «питання – відповідь», дискусії із провокаційними запитаннями.

2. Інтерактивні методи за участю виключно здобувачів: бесіди, дискусії, круглі столи, «мозковий штурм», групове вирішення конкретних ситуацій, ділові, рольові та дидактичні ігри, бізнес-симуляції, проекти, панельні вправи.

Література: 1-7, 13.

Методичні рекомендації. Працюючи над темою, усвідомте, що викладання кожної навчальної дисципліни потребує врахування її специфіки і відповідно – обрання доцільних методів освоєння навчального матеріалу. Зверніть увагу на критерії вибору методів. Переконайтеся, що методи навчання виконують різні функції: навчальну, мотиваційну, виховну. Опрацьовуючи наукову літературу, з'ясуйте, що існування різних класифікацій методів навчання зумовлене складністю самого поняття «метод», розгляд якого передбачає виділення його зовнішньої і внутрішньої, формальної і змістової сторін. Тому питання класифікації методів навчання є дискусійною дидактичною проблемою. Усвідомте, що ефективна реалізація методів навчання вимагає теоретичної підготовки педагога й майстерного володіння методичними основами викладання. Доцільно ознайомитись з інтерактивними методами викладання навчальних дисциплін у ЗВО, виокремити найбільш актуальні в

процесі викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей дошкільного віку. У побудові класифікації інтерактивних методів скористаємося класифікацією інтерактивних технологій О. Пометун і Л. Пироженко, які виокремлюють: технології кооперативного навчання (навчання відбувається в робочих групах); технології колективно-групового навчання (фронтальні форми роботи); технології ситуативного моделювання (симуляції або імітаційні ігри); технології опрацювання дискусійних питань (тобто форми організації та проведення дискусій).

ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

Тема 1. Теоретичні основи курсу «Організація та керівництво логіко-математичним розвитком дітей раннього та дошкільного віку»

Питання для обговорення:

- 1) Характеристика базових понять курсу «Організація та керівництво логіко-математичним розвитком дітей раннього та дошкільного віку».
- 2) Зміст курсу «Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей раннього та дошкільного віку» як компоненти освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта».
- 3) Характеристика сучасних досліджень проблем логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Література: 1-7.

Питання для самоконтролю:

- назвіть основні поняття та категорії дисципліни «Теорія та методика формування елементарних математичних уявлень у дітей раннього та дошкільного віку»;
- які Ви знаєте програмно-інструктивні документи з дошкільного виховання та освіти, що існують в Україні на сучасному етапі?
- дайте визначення поняттям: математика, математична освіта, математичні поняття, логіка, розвиток, мислення.

Тема 2. Дидактичні основи і організація роботи з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку

Питання для обговорення:

- 1) Особливості організації роботи з формування елементарних математичних уявлень у дітей раннього та дошкільного віку у ЗДО.
- 2) Ігри з правилами – важливий засіб навчання дітей початкових математичних знань.
- 3) Спостереження – форма організації з формування початкових математичних понять.
- 4) Індивідуальна робота з формування початкових математичних понять у дітей раннього та дошкільного віку.
- 5) Моделювання конспектів занять.

Література: 1-10.

Питання для самоконтролю:

- з якими науками пов'язана математична освіта дошкільників?
- розкрийте функції математичних знань;
- обґрунтуйте особливості організації роботи з формування елементарних математичних уявлень у дітей раннього та дошкільного віку у ЗДО
- охарактеризуйте зміст, мету, структуру, правила, освітньо-виховне значення ігор з правилами;
- назвіть вимоги до спостережень;

- визначте особливості індивідуальної роботи з формування початкових математичних понять у дітей раннього та дошкільного віку.

Тема 3. Методика навчання дітей раннього та дошкільного віку елементам математики в ЗДО

Питання для обговорення:

- 1) Ознайомлення з цифрами, знаками. Кількісна і порядкова лічба.
- 2) Особливості навчання дітей розв'язування задач та прикладів.
- 3) Операції з множинами: об'єднання, вилучення, групування.
- 4) Формування в дітей уявлень про величину предметів та їх вимірювання.
- 5) Часові уявлення дітей дошкільного віку.

Література: 1-10.

Питання для самоконтролю:

- Дайте визначення поняттю «величина».
- Охарактеризуйте основні властивості величини: порівнянність, мінливість, відносність.
- На що слід звернути увагу при організації роботи з дошкільниками по формуванню уявлень про величину предметів.
- Назвіть психологів і педагогів, що вивчали особливості феномену «величина».
- Дайте визначення поняттю «множина».
- Хто є засновником теорії множин?
- Назвіть основні операції з множинами.
- Назвіть структурні компоненти рахунка.
- Дайте визначення поняттям: математичні поняття, сенсорні еталони, час.
- Охарактеризуйте основні завдання з формування часових уявлень.

- Чи завжди можна надати об'єкту часову та просторову характеристику? Обґрунтуйте відповідь.
- Назвіть психологів і педагогів, що вивчали особливості феномену «час».
- Які логіко-математичні ігри використовують у роботі над часовими поняттями?
- Назвіть декілька часових понять, що вивчаються в межах теми «Моя вулиця».

Тема 4. Технології раннього навчання математики.

Інтерактивні технології у формуванні логіко-математичної компетентності дитини-дошкільника

Питання для обговорення:

- 1) Використання елементів ТРВЗ на заняттях з математики в ЗДО.
- 2) Lego-технології та технології геометричного розвитку (паперове конструювання Танграм, Колумбові яйце).
- 3) ІКТ у формуванні математичних уявлень і понять у дітей дошкільного віку.

Література: 1-7.

Питання для самоконтролю:

- Яким чином здійснюється раннє навчання математики?
- Коли слід, на Ваш погляд, розпочинати навчання дітей математики? Обґрунтуйте відповідь.
- Дослідження яких науковців лежать в основі теми лекційного заняття?
- Що таке ТРВЗ? Хто автор технології?
- Назвіть принципи, дидактичні можливості, елементи ТРВЗ та етапи впровадження в освітньо-виховний процес.
- Охарактеризуйте Lego-технології та технології геометричного розвитку. Визначте особливості їх використання у процесі математичної освіти дітей у ЗДО.
- Доведіть актуальність і ефективність ІКТ у формуванні математичних уявлень і понять у дітей дошкільного віку.

Тема 5. Сучасні педагогічні технології в процесі викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку

Питання для обговорення:

- 1) Методи та форми активізації навчального процесу.
- 2) Організація проблемного навчання.
- 3) Особливості використання ігрових інтерактивних технологій у ЗВО.

Література: 1-7.

Питання для самоконтролю:

- Що таке технологія?
- Проаналізуйте поняття «педагогічна технологія».
- Назвіть види педагогічних технологій.
- Яким основним методологічним вимогам (критеріям технологічності) повинна відповідати педагогічна технологія?
- Які інноваційні технології навчання існують у вищій освіті?
- Розкрийте значення ігрових технологій навчання.
- Охарактеризуйте технологію інтерактивного навчання О. Пометун.
- Завершити думку: «носіями педагогічних інновацій виступають творчі особистості, які здатні до.....».

Тема 6. Дидактика і методика викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку

Питання для обговорення:

- 1) Закономірності процесу логіко-математичної освіти. Системність і послідовність викладу. Активність навчання і міцність засвоєння навчального матеріалу.
- 2) Дидактичні особливості процесу логіко-математичної освіти.

Література: 1-7.

Питання для самоконтролю:

- Основні категорії дидактики.
- Об'єкт, предмет, завдання методики викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.
- Методологічна функція дидактики стосовно методики.
- Теоретична і прикладна функції предметних методик.
- Методологічні, логічні, науково-педагогічні, психолого-педагогічні, нормативно-правові засади методики викладання.
- Проблеми дидактики та методики викладання навчальних дисциплін у вищій школі.
- Забезпечення якості освіти – потреба сучасної педагогічної практики.
- Показники якості освіти.

Тема 7. Методика підготовки та проведення лекційних, практичних (семінарських) занять з дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку

Питання для обговорення:

- 1) Методика підготовки та проведення лекції з дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.
- 2) Методика підготовки та проведення практичних занять та семінарів з дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.
- 3) Моделювання конспектів занять.
- 4) Основні напрямки організації самостійної роботи здобувачів та її значення у процесі вивчення дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Література: 1-7.

Питання для самоконтролю:

- Особливості та ознаки лекційно-практичної системи навчання.

- Роль лекції в навчальному процесі вищої школи: переваги та недоліки.
- Функції лекції, практичного заняття, семінару.
- Види лекцій, практичних занять, семінарів.
- Технологія підготовки викладача до лекції, практичного заняття, семінару.
- Вимоги до методики читання лекції, проведення практичного заняття, семінару.

Тема 8. Інтерактивні методи в процесі викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку

Питання для обговорення:

- 1) Інтерактивні методи за активною участю педагога: лекції із включеними бесідами, дискусіями, проблемні лекції, семінари-обговорення, семінари «питання – відповідь», дискусії із провокаційними запитаннями.
- 2) Інтерактивні методи за участю виключно здобувачів: бесіди, дискусії, круглі столи, «мозковий штурм», групове вирішення конкретних ситуацій, ділові, рольові та дидактичні ігри, бізнес-симуляції, проєкти, панельні вправи.
- 3) Моделювання конспектів занять.

Література: 1-7, 13.

Питання для самоконтролю:

- Дайте визначення понять «бесіда», «дискусія», «проблемна лекція», «семінар», «мозковий штурм».
- Обґрунтувати умови ефективного проведення лекційного заняття з використанням інтерактивних методів.
- Сформулювати критерії, за якими ви оцінюєте продуктивність інноваційних семінарських занять.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Теоретичні основи курсу «Організація та керівництво логіко-математичним розвитком дітей раннього та дошкільного віку»

1. Скласти термінологічний словник до тем курсу.
2. Скласти картотеку публікацій за 5 років з питань логіко-математичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку.
3. Опрацювати наукові матеріали, які стосуються проблеми логіко-математичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку.
4. Представити аналіз сучасних підходів у дослідженні проблеми логіко-математичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку.
5. Провести діагностику логіко-математичного розвитку дітей (вікова група за вибором).

Тема 2. Дидактичні основи і організація роботи з формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку

1. Скласти картотеку публікацій за 5 років з питань теми лекції.
2. Розробити план організації та проведення круглого столу «Робота з логіко-математичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку: традиції чи інновації?».
3. Підготувати анотації на дві статті з журналу «Дошкільне виховання» з проблем теми.
4. Обґрунтувати одну з традиційних та одну з новітніх технологій логіко-математичного розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

Тема 3. Методика навчання дітей раннього та дошкільного віку елементам математики в ЗДО

1. Скласти картотеку публікацій за 5 років з питань теми лекції.

2. Виписати ключові поняття теми та надати їхнє визначення.
3. Скласти три конспекти занять, відповідно до теми.
4. Скласти план консультації з батьками дітей дошкільного віку з питань логіко-математичного розвитку дітей.

Тема 4. Технології раннього навчання математики. Інноваційні технології у формуванні логіко-математичної компетентності дитини-дошкільника

1. Скласти картотеку публікацій за 5 років з питань теми лекції.
2. Обґрунтувати особливості використання інноваційних технологій в процесі формування логіко-математичної компетентності дитини-дошкільника. Навести приклади.
3. Скласти 2-3 математичні казки (вікова група за вибором).

Тема 5. Сучасні педагогічні технології в процесі викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку

1. Скласти картотеку публікацій за 5 років з питань теми лекції.
2. Запропонуйте Ваші варіанти змісту педагогічної практики, враховуючи матеріали теми.
3. Визначте вимоги до вихователя ЗДО з урахуванням проблематики теми.
4. Проаналізувати дві наукові публікації з питань теми.

Тема 6. Дидактика і методика викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку

1. Проаналізувати дві наукові публікації з питань теми.
2. Проаналізувати та описати передовий педагогічний досвід з проблеми.
3. Скласти глосарій до теми.

Тема 7. Методика підготовки та проведення лекційних, практичних (семінарських) занять з дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку

1. Здійснити спостереження заняття (лекційне, практичне) у ЗВО. Зробити аналіз відвіданого заняття відповідно до схеми аналізу.

2. Проаналізувати три наукові публікації за останні п'ять років з питань теми.

Тема 8. Інтерактивні методи в процесі викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку

1. Проаналізувати три наукові публікації за останні п'ять років з питань теми.

2. Охарактеризувати одну із діагностичних методик, що мають на меті визначити готовність викладача ЗВО до інноваційної діяльності.

3. Скласти глосарій до теми.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Базові джерела:

1. Атрошенко Т.О. Методика викладання дисциплін лінгводидактичного циклу: Навчально-методичний посібник за кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Київ: Кондор-Видавництво, 2014. 164 с.

2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Підручник. Реком. МОНмолодьспорт України для студ. ВНЗ. 2-ге вид., доп. К. : Академвидав, 2012. 352 с.

3. Іщенко Л. В. Педагогічні технології супроводження процесу формування елементарних математичних уявлень у дітей дошкільного віку: навчальний посібник [для студентів спеціальності «Дошкільна освіта»]. Вид. 2-ге, перер. та доп. Умань : ПП Жовтий О. О., 2013. 149 с.

4. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Академ-видав, 2006. 456 с.

5. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Затверджено МОНУ як навчальний посібник. К : Знання, 2005. 450 с.

6. Степанова Т.М. Індивідуалізація і диференціація навчання математики дітей старшого дошкільного віку. Монографія. К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. 208 с.

7. Щербакова К.Й. Методика формування елементів математики у дошкільників. К.: В-во Європейського університету, 2011. 262 с.

Допоміжні джерела:

8. Дичківська І. М. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів до інноваційної педагогічної діяльності: дис. докт. пед. наук: 13.00.04. «Теорія і методика професійної освіти». Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С.Сковороди, Харків, 2018.

9. Загальнотеоретичні основи природничоматематичної освіти дітей дошкільного віку. Навчальний посібник для студентів спеціальності «Дошкільна освіта» / автор та укладач А.В. Сазонова. К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. 248 с.

10. Зайцев Н. А. Письмо, чтение, счет. Санкт-Петербург: «Лань», 1998. 224 с.
11. Інноваційна практика в роботі вихователя ДНЗ: Методичний посібник / Дятленко Н., Гончаренко А., Шевчук А. та ін. Шкільний світ, 2010. 126 с.
12. Крутій К.Л. Проектування освітнього простору дошкільного навчального закладу як умова розвитку здібностей дитини. Режим доступу: [http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp1/ Krutij.pdf](http://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp1/Krutij.pdf)
13. Пометун О.І. Енциклопедія інтерактивного навчання. Київ, 2007. 144 с.

Інтернет-ресурси

- https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_503
- <http://osvita.ua/legislation/law/2231>
- <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkolacompressed.pdf><http://esl-lab.com>

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ЩО ВІНОСИТЬСЯ НА МОДУЛЬНИЙ ТА СЕМЕСТРОВИЙ КОНТРОЛЬ

Основні питання формування логіко-математичної компетентності дошкільника на сучасному етапі розвитку суспільства.

Організація роботи з формування елементарних математичних уявлень у дітей раннього та дошкільного віку.

Заняття – основна форма навчання дітей початкових математичних понять.

Ігри з правилами – важливий засіб навчання дітей початкових математичних знань.

Спостереження – форма організації з формування початкових математичних понять.

Індивідуальна робота з формування початкових математичних понять у дітей раннього та дошкільного віку.

Розвиток в дітей первинних математичних знань про множину, число й лічбу.

Розвиток уявлень про число, методика навчання лічбі в різних вікових групах.

Навчання дітей кількісної та порядкової лічби.

Особливості ознайомлення дітей з цифрами, знаками.

Натуральний ряд чисел, їх взаємозалежність.

Особливості навчання дітей розв'язування задач та прикладів.

Операції з множинами: об'єднання, вилучення, групування.

Формування в дітей уявлень про величину предметів та їх вимірювання. Поняття про величину.

Методи і прийоми формування уявлень про величину предметів в різних вікових групах.

Методика формування уявлень про форму предметів та геометричні фігури в різних вікових групах.

Методика ознайомлення дітей з формою предметів та геометричними фігурами в різних вікових групах.

Формування просторових уявлень у дошкільників.

Особливості сприймання простору дітьми раннього та дошкільного віку.

Методика формування просторових уявлень у дітей різних вікових груп.

Формування в дітей дошкільного віку уявлень про час.

Методика формування часових уявлень у дітей дошкільного віку та орієнтування їх у часі.

Інтерактивні технології у формуванні логіко-математичної компетентності дитини-дошкільника.

Технологія самовиховання М. Монтессорі на заняттях з математики.

Сенсорний розвиток у системі самовиховання М. Монтессорі.

«Золотий матеріал» М. Монтессорі на заняттях з логіко-математичного розвитку.

Палички Кюїзенера у формуванні елементарних математичних уявлень.

Блоки Дьєнша як засіб формування математичної компетентності дошкільників.

Технологія складання математичної казки.

Роль математичної казки в навчанні дошкільників математики.

Дидактичні принципи побудови математичної казки.

Морфологічний ящик Г. Цвіккі.

Ігрові технології на заняттях з математики.

Проблемно-ігрові методи логіко-математичного розвитку дошкільників.

Роль і місце сюжетної логіко-математичної гри в формуванні математичних уявлень дошкільників.

Проблемно-ігрова технологія.

Проектно-дослідницька діяльність дітей дошкільного віку на матеріалі математики (застосування STEAM-технології).

Технологія розв'язування винахідницьких завдань у навчанні математики дошкільників.

Використання елементів ТРВЗ на заняттях з математики в ЗДО.

Lego-технології та технології геометричного розвитку (паперове конструювання Танграм, Колумбові яйце).

ІКТ у формуванні математичних уявлень і понять у дітей дошкільного віку.

Засоби дистанційної освіти в освітньому процесі ЗДО.

Можливості інформаційно-комунікаційних технологій на заняттях з математики в ЗДО.

Специфіка підготовки і проведення лекцій з дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Методи та прийоми викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Особливості технології організації та проведення практичних занять з дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Технології розвивального навчання в процесі формування логіко-математичної компетентності.

Особливості інноваційної діяльності педагога в процесі викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Форми організації самостійної, індивідуальна роботи студентів при вивченні дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Технології організації рольових ігор з дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Техніка розв'язування педагогічних задач. Розробка «проектів».

Сутність та особливості реалізації технологічного підходу в системі викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Практичні (семінарські) заняття, їх місце у викладанні дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

Як готуватися до лекції з дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку?

Інтерактивні методики в процесі викладання дисциплін логіко-математичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку.

ДИДАКТИЧНА ГРА

I. Підготовчий етап:

1. Попередня теоретична підготовка студентів у процесі лекційних, семінарських або практичних занять, самостійної роботи
2. Перевірка знань, вмінь і навичок студентів
3. Попередній розподіл студентів на мікрогрупи
4. Ознайомлення з правилами гри.

II. Ігровий етап:

1. Вступна частина (5-10 хв.): • постановка мети і завдань заняття; • розподіл студентів на мікрогрупи; • вибір арбітрів; • поновлення правил гри.
2. Групова взаємодія – підготовка завдань у мікрогрупах (30-40 хв.)
3. Презентація завдань студентами, дискусія (25-30 хв.)
4. Підведення підсумків заняття (10-15 хв.).

Правила гри:

- вибір суддівства із числа найбільш освічених, підготовлених, об'єктивних студентів;
- приблизно рівний потенціал мікрогруп;
- контроль за проявом емоцій і почуттів;
- можливість користування тільки довідковою і допоміжною літературою під час підготовки завдань;
- під час презентації завдань однією з груп члени інших груп виступають у ролі арбітрів;
- оцінювання презентації завдань за трьома критеріями: – професійний; – риторичний; – комунікативний (вміння працювати в команді).

ДОДАТОК В

ПІДГОТОВКА ДОПОВІДІ

Доповідь – виступ, промова, публічне повідомлення на певну тему. Здобувач готує доповіді на семінарське заняття, робить повідомлення про результати свого дослідження під час захисту дипломної роботи або реферату.

1. Підготовка доповіді може здійснюватися за таким алгоритмом: – визначення теми і мети доповіді; – підбір необхідного матеріалу для змісту доповіді; – складання плану доповіді, логічний розподіл зібраної інформації; – композиційне оформлення доповіді; – завдання, запам'ятовування тексту доповіді, підготовка тез виступу; – «розігрування» доповіді, тобто виголошення доповіді з відповідною інтонацією, мімікою, жестами. Композиційно-логічне оформлення доповіді визначається її планом, який має відображати зовнішню структуру виступу. Це передбачає заздалегідь продуманий розвиток теми, змістову схему мовлення, логіку переходу від одного питання до іншого, грамотність мови, багатство і стилістичні її особливості, поєднання раціональних і емоційних компонентів мовлення. Як правило, елементами композиції доповіді є вступ, визначення предмета виступу, зміст повідомлення, підтвердження (спростовування) іншої інформації, висновок.

2. Психологічна готовність виступати перед аудиторією. Студенти під час семінарських занять мають нагоду виступати перед аудиторією. Багато хто має добре розвинені комунікативні здібності, які допомагають проявити себе публічно і одночасно відчувати впевнено. Проте для деякого навіть відповісти на запитання викладача під час заняття – справжнє випробування.

Щоб подолати страх перед аудиторією, необхідно ретельно підготуватися до виступу і ґрунтовно засвоїти матеріал, який будете виголошувати:

- ретельно вивчіть зміст доповіді;
- складіть план виступу;

- підготуйте наочність (графіки, таблиці, роздатковий матеріал тощо), який допоможе Вам краще передати зміст теми і сприятиме утриманню уваги аудиторії;

- продумайте актуальні приклади з життя, підберіть цікаву інформацію з додаткової літератури.

План виступу – це підґрунтя повідомлення, яке потім Ви зможете доповнювати новим змістом, власними думками та ідеями, якими поділитися з аудиторією:

- продумайте основні питання Вашої теми (виступ обов'язково повинен мати вступ, основну частину і висновок);

- підберіть афоризми, цитати або висловлювання відомих людей;

- запишіть головні фрази, що відображають суть Вашої теми.

3. Як виступати?

- стежте за часом (якщо є регламент);

- не спирайтеся ліктями на стіл (кафедру), тримайте пряму поставу, уникайте нервових рухів (смикання волосся, гра з ручкою, складання рук на животі тощо);

- стійте так, щоб аудиторія могла Вас добре бачити;

- супроводжуйте своє мовлення відповідними емоціями;

- використовуйте жести – чим багатша жестикуляція, тим виразнішим буде Ваше мовлення;

- підтримуйте зоровий контакт з аудиторією – охоплюйте поглядом усіх присутніх, а не лише тих, хто сидить спереду й уважно Вас слухає;

- говоріть з ентузіазмом і впевнено;

- варіюйте тоном свого голосу, не говоріть монотонно (іноді потрібно говорити тихіше, а іноді – голосніше);

- повторюйте основну думку – вона краще засвоюватиметься аудиторією;

- добре продумайте, яку термінологію і слова використовувати, щоб правильно передати свою думку.

Навчально-методичне видання

**ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО
ЛІНГВО-ДИДАКТИЧНИМ РОЗВИТКОМ
ДІТЕЙ РАНЬОГО ТА ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ**

Методичні рекомендації

Укладач Т.О. Атрощенко

Тираж 10 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 4916 від 16.06.2015 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ,
89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>